No. 104. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Dingsdag 2 Mei.

FRANKRIJK.

Parijs, den 29sten April.

De *Moniteur* hield gisteren een berigt, wegens de ontvangst der deputatien op 's Konings naamdag, op den 1sten mei.

— Aan het slot der zitting van gisteren is het ontwerp voor het huwelijks-uitzet der Prinses *Louise* aangenomen, doch op verre na niet met den bijval welke het ontwerp voor de verhoogde dotatie, van den hertog *van Orleans* mogt ten deel vallen; hebbende van de 379 aanwezende leden, 140 zich tegen de voordragt verklaard. Als reden voor dezen veel grooteren tegenstand wordt opgegeven, dat de leden der kamer een aantal bijzonderheden kenden, die hen met het ontwerp niet bevredigden. De inkomsten van het bijzonder domein bedragen, zegt men, twee en een half millioen fl.; deze zouden onder 's Konings acht kinderen moeten verdeeld worden, indien verscheiden van dezelve in geene bijzondere positie verkeerden. Door de bestaande acten is de hertog *van Orleans*, als de vermoedelijke erfgenaam van den troon, van zijn aandeel ten deze uitgesloten. De hertog *van Aumale*, als erfgenaam van den hertog *van Bourbon*, en de prins *van Joinville*, aan wien de prinses *Adelaide* al hare bezittingen moet nalaten, zijn mede van de deeling uitgesloten. De gezegde inkomsten, die een kapitaal van 50 millioen daarstellen, moeten dan slechts onder de vijf overige kinderen van het huis van Orleans verdeeld worden.

— Gisteren heeft het hof der pairs, daartoe buitengewoon bijeen geroepen, kennis genomen van de gratie aan *Meunier* verleend. Deze gratie van het besluit houdt hoofdzakelijk het volgende:

» Wij *Lodewijk Philips* enz.

» Ontvangen het verzoek uit naam van *Pieter François Meunier*, houdende dat hij, bij arrest van het hof der pairs van den 25sten april 1837, wegens een aanslag op onzen persoon, tot de straf der koningsmoorders veroordeeld is; dat hij sedert zijne veroordeeling te Parijs gevangen wordt gehouden.

» In deze omstandigheid heeft hij onze genade ingeroepen.

» Te dezer zake, en op het rapport van onzen groot-zegelbewaarder, minister secretaris van staat bij het departement van justitie, omtrent het onderzoek door hem ten aanzien van den suppleant gedaan, alsmede omtrent de gronden die tot vergiffenis van onze zijde zouden kunnen bewegen.

» Willende genade voor de strengheid der wetten doen gelden,

» Hebben wij, krachtens het artikel 58 van het constitutioneel charter,

» Aan gezegden *Meunier* gratie en kwijtschelding van de bij gezegd vonnis tegen hem uitgesprokene straf verleend; en

» Hebben deze straf in die van deportatie veranderd."

De vergiffenis aan *Meunier* verleend, beschouwd als de eerste strafverzachting, die door eene algemeene amnestie, 't zij op 's konings naamdag, 't zij bij gelegenheid van het huwelijk des hertogs *van Orleans* zou gevolgd worden, is thans het onderwerp waarover de bladen uitwijden en dat de aandacht bezig houdt. Men weet dat de zaak der amnestie in den ministerraad is ter sprake gekomen, maar dat men over de wijze niet eenstemmig denkt; ook in de bladen is dit verschil van meening blijkbaar. Terwijl sommige, vooral de liberale bladen op eene algemeene vergiffenis zonder uitzondering van personen aandringen, en die beschouwen als het beste middel van bevrediging en verzoening der staatkundige partijen, willen de bladen het doctrinair stelsel toegedaan, slechts van eene vergiffenis hooren, gelijk als die onder het vorig ministerie verleend, namelijk alleen aan de zoodanige der staatkundige veroordeelden, die van hun berouw doen blijken en om strafvermindering verzoeken. Het *Journal des Débats* komt heden dan ook bepaaldelijk op uit, dat men niet anders dan gratie alleen, — als of geene andere redenen van staat tot dien maatregel konden hebben geleid, — de kwijtschelling van de doodstraf aan *Meunier* moest toeschrijven: » *Meunier*, zegt het, heeft berouw gehad; hij heeft dat berouw in een verzoek onder 's konings oogen gebragt, en om een woord te gebruiken, dat door den algemeenen volksbijval reeds kernspreukig geworden is: de koning heeft gezegd; » De veroordeelde heeft berouw; ik wil dat hij leve! » » Bij deze verschillende meeningen ziet men met belangstelling het besluit te gemoet, dat iedereen binnen kort omtrent de staatkundige veroordeelden verwacht.

— Na weder tot wetgevende vergadering te zijn vereenigd, hebben de pairs gisteren het rapport over de verhoogde dotatie van den hertog *van Orleans* aangehoord, en heden daarover beraadslaagd. Alleen de heer *Dubouchage* voerde het woord, om te onderzoeken, of er reden voor eene vermeerdering van dotatie bestond; hij verlangde dat de minister de noodzakelijkheid daarvan aantoonde en hem zeide, of de diplomatische geschenken onder het millioen uitgezet waren begrepen. De minister weigerde zich daarover te verklaren; ook werd de rede des sprekers gedurig afgebroken door het ongeduldig geroep der pairs om tot de stemming over te gaan. Van de 120 leden verklaarden zich bij de geheime stemming 4 tegen het ontwerp.

— De afgevaardigden hebben zich gisteren met de afsluiting der rekeningen van 1834, en heden met een rapport op petitien bezig gehouden.

— Sedert de strafvermindering van *Meunier* ontving hij in de gevangenis van het Luxemburg een groot aantal bezoeken; sedert is zulks van hooger hand verboden en worden alleen zijne moeder en de personen die eene bijzondere vergunning van den prefect van policie hebben, bij hem toegelaten.

— Uit Metz schrijft men, dat men tegen het laatst der maand den hertog *van Orleans* met de koningin en de prinsessen aldaar verwacht, om er de prinses *Helena* te ontmoeten, die de hertog *van Orleans* tot op de grenzen nabij Forbach zou te gemoet gaan.

— De graaf *Siméon*, die tot rapporteur der wet op de niet openbaarmaking was benoemd, heeft van wege het bewind kennisgeving bekomen, dat hetzelve niet voornemens was, die wet door te zetten.

— Het borstbeeld van den generaal *Foij* zal binnen kort, in de conferentiezaal der afgevaardigden worden geplaatst.

— De bijzit van *Champion*, *Saget*, die tot nog toe buiten toegang was, heeft sedert eergisteren verlof bekomen, om met de andere gevangenen gemeenschap te hebben. *Janvier*, de voornaamste beschuldigde in deze zaak, heeft gisteren een langdurig verhoor bij den regter van instructie ondergaan. Men schijnt intusschen nog weinig licht omtrent deze zaak te hebben.

— De berigten van de grenzen zijn alle vol bijzonderheden of geruchten omtrent de voorgenomene groote expeditie der karlisten. De *Phare* van Bayonne van den 25sten, geeft daaromtrent het volgende berigt.

» De karlistische expeditie aan gene zijde van den Ebro, waarover wij onze lezers dikwijls onderhouden hebben, schijnt zich gereed te maken, om binnen kort die rivier over te trekken. Te dien einde is de geheele magt der insurgenten in Navarre gestationeerd, naar Solana ten zuiden van Estella getrokken, en hebben zij slechts zeer weinig troepen op de punten gelaten, door hen gewoonlijk in de vallijen ten westen van de Arga bezet. Deze beweging heeft ten oogmerk, om het vertrek van de expeditie te beschermen, welke bestaan zal uit 20 bataillons, 800 paarden en een [illegible] ligte artillerie. Naar deze zamenstelling, en ieder bataillon op 600 man omtrent geschat, kan men de expeditie op 14 à 15,000 begrooten. De infant don *Sebastiaan* die over dezelve bevel moet voeren, bevond zich den 21sten nog te Tolosa, [illegible] wachtende, dat de pontontrein, waarmede hij den Ebro moet passeren, op het punt van den overtogt gekomen zij, welk punt [illegible]

niemand weet; naar de hoogte van het water gelooft men intusschen algemeen, dat het te Cenicero tusschen Mendavia en Logrono zal zijn.

» Het is de eerste maal, dat de raadslieden van don *Carlos* besloten hebben, om de bezette provincien van zoo talrijke troepen te ontblooten; alles geeft grond tot de vooronderstelling, dat zij wel overwegende redenen moeten gehad hebben en wel tegenstand hebben moeten overwinnen, om de chefs der insurgenten er toe te brengen dat zij de provincien verlaten. De expeditie intusschen met zooveel talrijker troepen ondernomen wordende, moet noodzakelijkerwijs ook het plan van operatie op eene ruimere schaal zijn gemeten en eene hoogere strekking hebben dan de expeditien van *Basilo Garcia*, *Sanz* en *Gomez*. Men zegt dan ook, dat het ontwerp van den infant daarin bestaat, om, zoodra hij den regter oever van den Ebro zal bereikt hebben, zijne vereeniging met *Cabrera* te bewerkstelligen, ten einde gezamenlijk op Madrid aan te rukken.

» Maar het gouvernement der koningin, sedert lang van de ontwerpen der karlisten onderrigt, heeft de noodige bevelen gegeven. Diensvolgens is de generaal *Irribarren*, op de tijding van de beweging der insurgenten naar de zijde van Solana, den 19den met het vreemde legioen en alle beschikbare troepen van Pampeluna opgebroken; des avonds kwam hij te Puenta la Reyna aan. Des anderen daags was hij te Lodosa waar hij een korps van 10,000 man en 800 paarden met eene talrijke veld-artillerie vereenigd had. In deze stelling kan hij al de plaatsen voor den overtogt van den Ebro bewaken."

In bijzondere berigten uit Bayonne van den 25sten, wordt van het daar loopend gerucht gesproken, dat reeds een deel der karlistische bataillons den Ebro overgetrokken waren; dit gerucht werd echter door niets bevestigd. Volgens een ander gerucht, had *Espartero* 6000 man naar St. Sebastiaan of naar de zijde van Santander gezonden; als ook eene afdeeling onder bevel van *Carratala* naar Vittoria.

Uit St. Sebastiaan zelve wordt van den 24sten berigt, dat dien morgen, van Portugalette komende, 3200 man troepen van de afdeeling *Ribero*, aldaar op drie engelsche stoombooten waren ingescheept, en dat den volgenden dag nog 2,800 man van dezelfde afdeeling te St. Sebastiaan gewacht werden. Werwaarts deze troepen moeten worden overgevaerd, wordt niet gezegd.

Eindelijk heeft men hier te Parijs bijzondere berigten ontvangen, zoo gezegd wordt door een officier in karlistische dienst aan zijne vrienden alhier medegedeeld. Daarin leest men de volgende niet onbelangrijke bijzonderheden over de ontwerpen der karlisten: De overtogt van den Ebro door de troepen van den infant don *Sebastiaan* is op den 22 of 23sten bepaald. De expeditie bestaat uit 15000 manschappen, 2000 paarden en 26 stukken geschut (eene opgaaf blijkbaar overdreven). Een ander deel van het karlistisch leger herneemt het beleg van Bilbao, om de troepen van *Espartero* aldaar in échec te houden. *Cabrera* bevindt zich te Ocaria, waar hij gelijktijdig Arragon en Valencia bedreigt; de pastoor *Merino* (van dezen had men lang niet meer hooren spreken) organiseert zijne aanhangers in Kastilien. — Zoodanig wordt in dit berigt de gesteldheid in het Noorden van Spanje opgegeven, en, daaf afgerekend de overdrijving die in de berigten van de beide partijen steeds heerschen, is de opmerking niet te min waar, dat de karlisten weder vol hoop en moed zijn, terwijl bij hunne tegenpartij moedeloosheid heerscht. Binnen kort mag men nu de de eene of andere gewigtige gebeurtenis in het Noorden van Spanje te gemoet zien.

— De tijdingen uit Madrid tot den 22sten gaande, zijn steeds vol klagten over het heerschende geldgebrek. De daar ontvangen tijding der bevestiging van het ministerie *Molé* had er weinig tevredenheid verwekt, dewijl men een oogenblik hoop had gevoed, op de weder intreding van den heer *Thiers* in het bestuur. Den 22sten was men te Madrid op nieuw ernstig voor eene verstoring der rust beducht geweest. Men droeg in 't publiek eenige kennis van de plannen van den infant don *Sebastiaan*.

— De liquidatie ter beurze scheen heden met eene daling van den koers te zullen gepaard gaan; de 3 pCt. werden druk aangeboden, 't geen de daling bevorderde; op het laatst der beurs evenwel hielden de renten zich beter staande. De uitgave der aandeelen in den ijzeren spoorweg naar Versailles, regter zijde, tegen den hoogen koers van 700 plaats gehad hebbende, was het niet te bevreemden, dat zulks door eene reactie gevolgd werd. Deze aandeelen kwamen heden tot 680; in het algemeen werd er veel in de spoorweg-aandeelen omgezet. — De spaansche renten, eenigzins bekomen van den schok door de zekerheid der nietbetaling van de halfjarige interest te weeg gebragt, waren heden iets vaster. Men scheen ter beurze evenwel zeer ongerust over de voorgenomen expeditie der karlisten aan den anderen oever van den Ebro. De notering was heden (29 *April*) 5 pCt. 106,75; 3 pCt. 78,65; Nap. renten 98,75; Spanje Ardoins 25¼; Passive 5¾; nieuwe Dif. 8; Rom. L. 102½.

DUITSCHLAND.

Frankfort, den 28sten April.

Gisteren is Z. M. de koning van Wurtemberg, onder den naam van graaf *von Teck* reizende, met gevolg in onze stad aangekomen.

— Volgens de Hanoversche *Zeitung* zou de leiding van het ministerie der buitenlandsche zaken te Berlijn, waarschijnlijk voorloopig worden opgedragen aan den Pruissischen gezant te Dresden, den geheimraad *von Jordan*, die zich thans tijdelijk te Berlijn bevindt. Men dacht echter dat die betrekking later den minister graaf *von Lottum* voor goed zoude ten deel vallen.

— De beijersche stenden hebben in hunne zitting van den 25sten dezer met 108 tegen 10 stemmen besloten, het verzoek bij de regering in te dienen, om de loterijen geheel af te schaffen, en het verlies dat de schatkist daardoor zoude lijden door andere gepaste wets-voordragten te vergoeden.

— Uit Opper-Italie wordt van den 16den April geschreven, dat de aartshertog *Maximiliaan van Este*, broeder van den hertog, te Modena was aangekomen en thans persoonlijk het oppertoezigt zou houden over de naar zijnen naam genoemde torens, waarvan de hertog van Modena er eenige op de grenzen zijns gebieds wil doen bouwen.

— Z. K. H. de grootvorst *Michael* van Rusland is den 25sten van München naar Stuttgart afgereisd.

— Reizigers van Weenen te München aangekomen, verhalen, dat er thans met grooten ijver aan den spoorweg naar Brunn, Keizer-Ferdinands-Noodbaan geheeten, gearbeid wordt. Op beide de einden van den weg, in de nabijheid van Weenen en bij Brunn zijn verscheiden duizenden menschen daaraan werkzaam; te Aspern onder anderen 2500; bij Brunn 3000. Men mogt de voltooijing van den weg alzoo op een niet ver verwijderd tijdstip te gemoet zien.

— Uit Weenen schrijft men van den 21sten April:

» De ongunstige handelsberigten uit de zuidelijke en oostelijke gedeelten des rijks davan op eene onrustbarende wijze voort, en met elken postdag [illegible] van faillieten zoo binnen- als buitenlands vergroot. De handelskrisis die zich over geheel Europa verbreidt en zware slagen toebrengen moet, zou wel een [illegible] spel van de geweldige ontknooping kunnen wezen waarmede de geld-aristocratie bedreigd wordt, wanneer, 't zij vroeger, 't zij later ergens eene ernstige staatkundige crisis voorviel. De tegenwoordige toestand is met der daad in eene hooge mate geschikt, om de opmerkzaamheid van alle regeringen, tot welk beginsel zij ook mogen willen behooren, tot zich te trekken. Wanneer de ark van het crediet door een omswaai der gebeurtenissen geschokt wordt, zijn de gevolgen onberekenbaar, en geen [illegible] aan het algemeene kwaad kunnen onttrekken. De oorlog buitenslands zou binnenslands oorlog met de materiële belangen veroorzaken; de drang namelijk tot realisering der staatspapieren en van het papieren geld bij alle bestaande nationale of andere banken zou geduchte schokken te weeg brengen. — Hier in Weenen is in dezen laatsten tijd nog geen failliet voorgevallen en houdt het crediet zich staande."

— De berigten uit Konstantinopel gaan tot [illegible]. Zij melden, dat de Sultan de vorige [illegible] het hospitaal voor de marine-soldaten bezocht en er eenige uren verbleef. — De geruchten omtrent de toestemming van den Sultan tot de voorslagen van den onderkoning van Egypte hielden [illegible] Konstantinopel staande; ja het zeggen was zelfs, dat een firman, die binnen kort door een gezant zou gevolgd worden, naar Cairo was afgezonden, ter overbrenging van des Sultans uitnoodiging aan *Abbas*-[illegible] om in de maand [illegible] herwaarts te komen en de dochter van den Sultan te trouwen. In Pera intusschen bleef men steeds geloofwaardig [illegible] tusschen den Grooten Heer en den pacha, [illegible] er door, dat al die geruchten door de agenten van *Mehemed-Ali* met voordacht uitgestrooid werden.

De medeoredacteur van den *Moniteur Ottoman*, de heer *M. Sebastianby* is te Konstantinopel overleden.

Uit Smirna schrijft men van den 4den April, dat de pest, hoewel in geringe mate, aldaar gelijk ook te Salonichi nog voortduurt.

Het dezer dagen medegedeeld berigt van de groote verwoestingen, op eenige Grieksche eilanden door eene aardbeving aangerigt, wordt thans nader bevestigd. Het Triester Handelsblad van 16 April behelst daaromtrent: « De kapitein *Lefteris*, die den 21sten Maart Smyrna verlaten had, en daar het slechte weder genoodzaakt was

geweest, om tot den 30sten te Spezzia te blijven liggen, berigt, dat vele bewoners van Hydra, alwaar een aantal huizen door eene aardbeving vernield waren, zich naar eerstgenoemd eiland begeven hadden. Voorts verhaalt hij, dat op Santorine nabij de stad de aarde zich gespleten heeft, en dat het gedeelte waarop de stad stond, met deze en de geheele bevolking, plotseling in de zee is verzonken, zonder dat er een spoor van deze vreeselijke gebeurtenis achtergebleven is. Volgens hem zouden de overige eilanden en het vaste land van Griekenland niet door de aardbeving geleden hebben."

— Te Triest had men berigten uit Athene van 3 April ontvangen, volgens welke Koning Otto zich naar de genoemde eilanden begeven had, ten einde deze zeer ongelukkige bewoners door zijne tegenwoordigheid op te beuren, en hun in persoon hulp te gaan brengen.

— Te Weenen waren den 21sten April genoteerd: 5 pCt. Metall. 104¼; 4 pCt. 99¾; 3 pCt. 74¾; Bankactien 1367.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 1sten Mei.

Uit 's Hage schrijft men, dat door den britschen gezant heden avond eene luisterrijke partij zal worden gegeven, waarop tegenwoordig zullen zijn onderscheiden leden van het Vorstelijke Huis, benevens de hertog Bernard van Saxen Weimar, de vreemde gezanten en andere aanzienlijke personen.

— Van den Helder wordt onder dagteekening van den 28sten April gemeld:

„Op gisteren is door den wel eerwaarden heer C. Harderwijk de eerste steen gelegd van het op te rigten nieuw kerkgebouw voor de R.K. van de Bisschoppelijke Clerezie, terwijl gelijke plegtigheid heden morgen heeft plaats gehad ten aanzien van de bebouwen Israëlitische kerk, door Manhigim der ring-synagoge alhier.

„Beide plegtigheden hadden onder gepaste toespraken, en in tegenwoordigheid van heeren burgemeesters en assessoren der gemeente plaats."

— Uit Hellevoetsluis meldt men van zaturdag ll. het volgende: „Op den 27 dezer is van hier te water naar Hellevoetsluis vertrokken 80 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den van verlof terugkeerenden kapitein Lakon, begeleid wordende door den 2den luitenant Kuijk en den officier van gezondheid 3de klasse E. A. Lange, om van daar, met het schip Holland, na de kust van Guinea te hebben aangedaan, naar Java te worden overgevoerd.

— Gedurende de maand Maart jl. zijn door het kanaal van Voorne 177 zeeschepen gevaren, als 93 te Hellevoetsluis binnengekomen en 84 uitgezeild.

— Met de Frederik Hendrik kap. luit. ter zee van der Hart, welke den ... binnen gekomen, heeft men berigten van Curaçao ... De Johanna Jacoba was den 3 Maart van daar naar Amsterdam gezeild, en kan dus elke dag verwacht worden. Men had ... dat de verschillen tusschen Engeland en de republiek van Nieuw Granada waren vereffend. De republiek van Venezuela genoot rust en vrede. De bende van een man, die de provincie Varinas onveilig maakte en die daarvan ten deel had, om in deze weinig bevolkte streken te roeven, dan eene staatkundige verandering te bewerken, is vernietigd geworden.

De Londensche dagbladen, tot den avond van den 28sten, houden geen staatkundig nieuws van aanbelang in. De geboortedag der koningin was den vorigen dag op de gebruikelijke wijs gevierd geworden. H. M. had echter, wegens hare ongesteldheid, Windsor niet kunnen verlaten. — De ridder Molerus, Nederlandsch zaakgelastigde te Napels, was door den Nederlandschen ambassadeur te Londen, den heer Dedel, aan Z. M. den koning voorgesteld. — Den 28sten stonden ter beurze de 3 pCt. gec. 90⅝; dito gered. 89½; Ned. 2½ pC. 53⅞; dito 5 pC. 99¾ à 100; Sp. Ard. 21⅝; Uitgest. 8⅛; Pass. 5⅛; Port. 3 pCt. 30; nieuwe 47; Braz. 84⅛; Columb. 24.

In de zitting der belgische vertegenwoordigers van zaturdag heeft de minister van openbare werken een lang rapport voorgelezen betrekkelijk de onderhandelingen voor de indijking der geinundeerde polders. Luidens dit rapport had ons gouvernement in eene vermindering van inundatie bewilligd, onder voorwaarde dat van den kant van Belgie het fort Lacroix geslecht werd. Door denzelfden minister werd te gelijk een ontwerp aangeboden strekkende, om voor die indijking het bestuur een crediet toe te staan van 2,979,000 fr. en om voorts hetzelve te autoriseren, om de vergunning tot uitgifte van schatkistbons, die bij de wet van 30 December ll. op 12 millioen bepaald was, op 15 millioen te brengen. In dezelfde zitting is, na eene lange discussie, het eerste artikel van het gewijzigd douanen-tarief, naar het voorstel der centrale sectie, die een geëvenredigd regt op de gemaakte katoenen en wollengoederen had voorgesteld, aangenomen.

— Het bestuur in Belgie heeft dezer dagen in den Moniteur twee artikelen doen plaatsen over de anonijme maatschappijen, waarvan het getal tegenwoordig dagelijks in Belgie vermeerdert. Daarin worden de redenen gezegd, waarom het bestuur aan die maatschappijen het regt niet wil toekennen van zich zonder autorisatie te constitueren. De meening wordt daarin te kennen gegeven, dat men dergelijke maatschappijen niet meent te mogen bekrachtigen, tenzij dezelve op het oog hebben, om takken van nijverheid te begunstigen die nog niet in Belgie geëxploiteerd zijn, of de krachten der ondernemers te boven gaan, of al te zeer gewaagd schijnen; zoo had het bestuur nu hare autorisatie geweigerd aan twee maatschappijen, die genaamd: *société de mutualité* en *der actions réunies*, verlangende, dat in de statuten dier maatschappijen de aard der voorgenomene operatien duidelijker wierden bepaald en uiteen gezet.

— De prins van Ligne, met zijne jeugdige echtgenoote, eene prinses Zubomirka, is dezer dagen weder te Brussel gekomen.

— Te Antwerpen wordt van een plan tot uitbreiding van de stad gesproken. Men zoude het ontwerp hebben om het terrein tusschen de stad en het Noorderfort gelegen binnen den stadsomtrek te trekken, en de nieuwe fortificatien aan die zijde met het Noorderfort in verbinding te brengen.

— De bekende schilder van Bree, directeur der teeken-akademie te Antwerpen, is dezer dagen door vorst Leopold tot ridder der Leopolds-order benoemd.

— Ter Antwerpsche beurs van Zaturdag (29 April) zijn de Spaansche Ardoins eenigzins gerezen op het bekend worden van het fondsenmerk van Parijs van Vrijdag, terwijl de likwidatie, wegens den verpligten inkoop, daartoe ook bijdroeg. De notering was: Belg. 100; O. Met. 103⅞; Sp. Ardoin 19½, 20; Difer. 7¾; Nap. renten 92¼; B. Tavolière 57½; Sicil. 92; Rom. L. 100¼; Certif. te Antwerpen 97; Braz. 84½; Wisselkoers op Amst. en Rott. ¼ pct. prem.

Te Brussel ging gisteren middag (30) weinig in de fondsen om. De Ardoins deden 19¾ à ⅞, kont.; tegen 5 Mei 21.

Nieuwste Fransche Letterkunde, N°. XXI.

CARL SAND, par ALPHONSE BROT, 2 volumes. Prix . . . . f 1—

Wij hebben lang gedraald om van dit werk verslag te geven, in het onzekere verkeerende, wat beter was, te waarschuwen tegen het lezen van hetzelve, of het met verachtelijk stilzwijgen ter zijde te leggen. Maar dit stilzwijgen mogt verkeerd uitgelegd worden, en daarom hebben wij de pen hoewel niet zonder huivering opgenomen. Met huivering doen wij verslag van een geschrift, waarvoor men Franschman wezen moet, om het te kunnen denken en dat op het papier stellen. Nog kan men zich niet weerhouden van een onwillekeurig gevoel van angst en schrik, als men denkt aan *Carl Sand*, dien moordenaar in koelen bloede, die van verre komt om een man te treffen die hem nooit had misdaan, die hem zelfs niet kende, en die, onder voorwendsel van het afleggen van een bezoek, een weerloos en onergdenkend mensch verraderlijk in zijne eigene woning, als in het bijzijn zijns huisgezins, met dolksteken komt vermoorden. Dat gruwelstuk, niet dan door ijlhoofdigheid te verklaren, met een eerlijk geweten niet te vergoelijken, door geene uitspraak van het verstand te verschoonen, door geene beweegredenen van staatkunde te wettigen; dat gruwelstuk, bij welks herinnering ieder koud wordt, wordt als een heldenstuk afgeschetst; de laaghartige moordenaar vindt eenen lofredenaar, en die lofredenaar is *Alphonse Brot!* Wie is die schrijver? Wij kennen alleen, en dank zij onze onkunde, dezen zijnen roman *Carl Sand*, en daaruit leeren wij hem kennen als een voortplanter van verpestende begrippen, als een lofredenaar en verpleiter van allerlei ondeugd. Als gij vragen mogt, zou het waarheid zijn hetgeen een onzer dagbladen opmerkte, dat in de tegenwoordige gesteldheid der zedelijkheid in Frankrijk, het denkbeeld, als of koningemoord eene gewone zaak was, algemeen heerscht en niets stuitends inhield? dan ziet men in dit boek het lot werpen, wie *Kotzebue* nederstorten zal; zoo slurpt men het vergif in, dat de maatschappij lijden doet. In dit boek wordt het tooneel geopend met een moord van den vader eens vriends van *Carl Sand*; zoo het heet, gepleegd door eenen neef van *Kotzebue*, met oogmerk om te boeleeren met de kuische reeds veertigjarige echtvriendin des vermoorden; hier vindt gij lang beraamde en met taai geduld voortgezette, met koelzinnigheid ten uitvoer gelegde ontwerpen van wraak en moord; hier vindt gij vrouwenkracht, die men verglimpen wil door het zoogenaamde slagtoffer der menschelijke justitie (een afgezaagd motto van alle staatkundige bedriegers of dweepers), die schending van dagelijksche eer door een gewaand huwelijk wil doen bedekken, alvorens de hand des beuls aan hem zijne welverdiende straf ten uitvoer legge. Hier wordt men pijnlijk aangedaan, als men de drogredenen en ellendige vonden ziet, waardoor de schrijver een moordenaar tot een onsterfelijk held tracht te maken; wien men volgens des schrijvers begrip, eenmaal een standbeeld zal oprigten, *als de eerste martelaar voor de Duitsche vrijheid!* Wij beklagen den schrijver als hij zelf dacht en gevoelde wat hij schreef; wij verachten hem, wanneer hij schreef, om het ligt ontvlambaar gemoed der jonge lieden in beweging te brengen. Met dergelijke begrippen valt geen vrede te houden; die begrippen verpesten elke maatschappij, verbannen alle rust, en ondermijnen de grondslagen van alle staten.

Deze wrange vrucht eener ijlhoofdige verbijstering ontsiert de derde serie van het *Museum Litteraire*. Het is onverklaarbaar, hoe het daarin is kunnen opgenomen worden; en God geve, dat het daarin verspreide gif, nu het gekend is, zorgvuldig worde geweerd; of dat het krachtig worde bestreden, indien het hier of daar mogt binnengeslopen zijn. Wij houden dit boek voor het slechtste, het zedeloosste, het verderfelijkste voor de jeugd niet alleen, maar voor alle ligt ontvlambare menschen, dat in de geheele collectie van het *Museum Litteraire* te vinden is.

Bij het Gemeente Bestuur van Raamsdonk, is sedert de laatste gedane aankondiging nog ten behoeve der achtergeblevene betrekkingen voor de aldaar op den 24sten Februarij ll. bij den storm en hoogen Watervloed omgekomene personen, ontvangen, als: uit Utrecht onder de letters T. R. een coupon W. S. zijnde 4472 ad *f* 24,75 en nog onder het postmerk Utrecht, zeven coupons W. S. elk groot *f* 1,23½ en onder het postmerk van Breda, een coupon A. S. 43941 groot *f* 22,50, terwijl door tusschenkomst van den heer *Hanenberg* te Amsterdam, van A. Z. is ontvangen *f* 10,00 in goud.

Voor welke milde bijdragen aan de edele inzenders door deze den hartelijksten dank dier ongelukkigen betuigd wordt.

H. TOURNIAIRE, maakt het geëerd publiek bekend dat zijn *OLIPHANT*, van heden af voor 2 dagen te zien is, in de zaal van de *Schouwburg* te Breda, van 's morgens 9 tot 's avonds 7 uren.

Eerste plaats 40 Ct.
Tweede plaats 20 Ct.

De Kinderen betalen de helft; de *Militairen* op de tweede plaats 10 Ct.

VOOR HET RIJK.

AMORTISATIE-SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN, VAARTEN, ENZ.

IN HET EERSTE RESSORT.

De Agent van het Domein te *Klundert*, zal, ten overstaan van den Heere Burgemeester der Gemeente *Zwaluwe*, op *den* 10. *Mei* 1837, des voormiddags ten tien ure, ten huize van CORNELIS BROEREN, te *Lage Zwaluwe*, publiek Aanbesteden:

1°. Eenige REPARATIEN en VERNIEUWINGEN te doen, zoo aan den WIND-WATER-MOLEN als aan SLUIZEN, HEULEN, BRUGGEN en HEINEN in de Dominiale Polders onder de *Zwaluwen*.

2°. Het OPMAKEN, REPAREREN en ONDERHOUDEN tot den 1. Mei 1838, van alle de RIJZEN UITSTEEKDAMMEN en BESLAGWERKEN, liggende voor de Polders onder de *Zwaluwen*, en van de Rijswerken aan het Zeehoofd te *Lage Zwaluwe*; en

3°. Het REPAREREN en ONDERHOUDEN van den geheelen KEI- en STRAATWEG onder de *Lage Zwaluwe*, tot den 1. Mei 1838.

Alles nader omschreven in de bestekken, zoo ten kantore van den Agent in de *Klundert*, als ter Secretarijen van de *Klundert* en op de *Hooge Zwaluwe*, ter lezing liggende; terwijls inmiddels nadere onderrigting te bekomen is bij den Agent voornoemd en bij de Opzieners C. C. VOGEL, te *Hooge Zwaluwe*, en J. LUGTEN, te *Terheyden*, welke laatstgenoemde op den 8. en 9. Mei 1837, de noodige aanwijzing *in loco* doen zal.

Klundert, den 8. April 1837.

De Agent voornoemd,
L. H. RIJSTERBORGH.

*** Het PLAATSELIJK BESTUUR van *Raamsdonk*, is voornemens, op den *elfden* Mei 1837, des voormiddags om *tien* ure, op het Raadhuis aldaar, in het openbaar aan te besteden:

Het VERSTRATEN van omtrent 3700 vierkante ellen Keistraatweg in de genoemde Gemeente.

Het bestek en de conditien zullen *acht* dagen voor de besteding ter lezing liggen in *het Hof van Holland*, op het *Raamsdonksche Veer*; terwijl des verkiezende, daags vóór de aanbesteding, *in loco* aanwijzing zal gedaan worden.

UIT DE HAND TE KOOP.

Eene *HEEREN-HUIZING*, gelegen op het aangenaamste van het Dorp Terheyden, bij Breda, voorzien van ruime Kamers, Keukens, Kelder en overige gemakken; verders van Schuur, Stalling en grooten Tuin; te aanvaarden met 1 Julij aanstaande. Te bevragen bij de Uitgevers dezer.

Te Huur in de Kamp bij Reyen.

Twee TENTEN, ingerigt om voor Heeren Officieren Tafel- en Koffijhuis te houden. Te bevragen bij J. VAN DER BAS, Kastelein in het *Tilburgsche Koffijhuis*, te *Tilburg*.

VERHURING VAN HOOILANDEN

van den extra schoonen, veel grasgevenden en op nieuw hoog omkaden Polder, genaamd *DE TONGPLAAT*, gelegen op het *Bergscheveld*, tusschen het eiland van *Dordrecht* en de *Zwaluwe*, op Donderdag den 11den Mei 1837, des voormiddags ten *elf* ure.

HOOILAND-VERPACHTING.

De Notaris JAN WILLEM VAN DER ELST, residerende te *Werkendam*, zal aldaar ten huize en herberge van C. BRITZ, op Vrijdag den 5den Mei 1837, des voormiddags om 11 ure precies te beginnen, publiek Verpachten:

Ongeveer 50 bunders best HOOILAND, gelegen op den hoog omkaden *Borcharen-polder*, onder *de Werken*.

*** Bij J. OOMKENS te *Groningen* is gedrukt, bij W. BRAVE Jr. te *Amsterdam*, en verder alom te bekomen.

Prof. L. G. PAREAU, Christelijke Leerreden over *Elia*.

Prof. H. C. VAN HALL, Eerste beginselen der Plantenkunde.

Ds. M. CORSTIUS, Verkort Handboek der Christelijke Geloofsleer.

Mr. H. A. SPANDAW, Gedichten, nieuwe uitgave, 1e en 2e deel.

Prof. H. NIENHUIS, Nederlandsch Wisselregt, vervat in den 6den en 7den titel van het Wetboek van Koophandel, (ten gebruike bij Akademische Lessen.)

Prof. P. HOFSTEDE DE GROOT en Ds. G. C. DUVAL SLOTHOUWER, Twee Leerredenen ter nagedachtenis van Jhr. Mr. W. VAN SWINDEREN.

Prof. G. J. MEIJER, Oude Nederlandsche Spreuken en Spreekwoorden; met taalkundige aanteekeningen.

Ds. R. POSTHUMUS, In Jouwerkoerke foi Frysk Griemank, ree makke in de Friesen oonbean.

Dr. S. BLEEKRODE, Verzameling van uitgelezene Verhandelingen over de Leer van de Ziekten der Kinderen.

Dr. F. THEREMIN'S, Avondstonden. In 't Nederduitsch uitgegeven door Dr. W. R. VAN HOËVELL.

H. HEMKES Kz., Algebraisch Rekenboek voor de Scholen, ten dienste van Eerstbeginnenden.

——— Rekenboek voor gevorderde Leerlingen, hoofdzakelijk dienende om op eene korte, gemakkelijke en zekere wijze te leeren rekenen.

BIJ BROESE & COMP., TE BREDA,

zijn van de Pers gekomen:

I. OVER DE DRUKKING VAN AARDE TEGEN BEKLEEDINGS-MUREN, benevens ontwikkeling der voornaamste Formulen voor de Afmetingen dezer Muren. Met een Plaat . . . . *f* 0,40.

II. AANHANGSEL OP DE BATTERIJSCHOOL, ten dienste en beoefening der Batterijen te Velde. (Behoort bij Circulaire van 2 Nov. 1836, N°. 1041.) Met een Plaat *f* 0,60.

III. VERZAMELING VAN VOORSCHRIFTEN voor de dienst en het beheer van MATERIEEL DER ARTILLERIE en VELDE. (Behoorende tot de Circulaire van 2 November 1836, n°. 1041. Met Tabellen. . . . . . . *f* 1,40.

Bovengemelden debiteren met succes:

I. *L. G. W. MERKES*, BIJDRAGE TOT DE KENNIS DER VERSTERKINGS-KUNST, en meer bijzonder van de Veld-Verschansingen, Mijnen, Uitwerking van het Geschut, onderscheidene soorten van Batterijen, Aanval en Verdediging van Veldwerken en Vestingen, alsmede de Militaire Bruggen; met een AANHANGSEL, bevattende: Opgaven, Aanteekeningen, Gegevens, Afmetingen, Formulen, enz. Voor de verschillende wapenen. . . . . . . *f* 4,60.

II. ——— ALGEMEEN OVERZIGT van de Verdedigingen en het Standpunt der PERMANENTE of DUURZAME VERSTERKINGS-KUNST, met betrekking tot de toepassing van het gebastionneerde stelsel, vergeleken met de hedendaagsche erkende grondbeginselen der Versterkings- en Verdedigings Kunst; mitsgaders eenige proef-ontwerpen, ter vereeniging of toepassing van erkende beginselen in nieuwe versterkings-manieren, of om deze tot verbetering van oude Tracés aan te wenden. Met eene uitslaande Plaat. . . . . *f* 1,80.

III. ——— VERHANDELING OVER HET UITSLAAN EN INWATEREN, VAN BINNEN-MUREN EN HOLBOGEN en ter bevordering eener Matige Droogte, voornamelijk binnen die gebouwen, tot het bergen van Buskruid en Levensmiddelen bestemd; met eenige Scheikundige Aanteekeningen. Nieuwe uitgave. . . *f* 0,60.

BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.